

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Domnia bacșișului

Felul cum se cărmuește și gospodărește țara, este o uriașă școală a păcatului și distrămării. De sus în jos se propovăduiește și se practică sistematic nedreptatea, se calcă în picioare legea, se ridiculizează marile instituțiuni de temelie ale statului, se ațăță permanent sentimentul revoltei, se încurajează fărădelegea și anarhia.

Pilda o dă, cum se și cere, guvernul. Felul cum s'a purtat față de biserică și cum continuă să-și bată joc de preoțime este o dovadă dureros de concludentă. Căci ultimul gest guvernamental, care a binevoit a trimite la Blaj formidabila sumă de bani necesară pentru a se achita salariul preoților arhidiecezani pe o lună întreagă (August 1931), este mai curând o nouă insultă decât un început de îndreptare. Este pur și simplu o sfidare a mizeriei incomparabile în care se sbate clerul nostru să-i dai plata pe o lună în loc de opt. Și ce plată! Dela 800—1500 Lei unei familii! Atunci când mulți dintre slujitorii altarului nu mai au nici „pâinea de toate zilele”, în sensul brutal și fizic al cuvântului. Când atâția alții au trebuit să-și ducă acasă copiii dela școală, la mijlocul anului. — Și pe cât știm, în celelalte eparhii situațiunea e mai rea decât în arhidieceză!

Văzând această sălbatică domnie a fărădelegii și crâncena întindere a mizeriei necruțătoare, nu ne mai pare de loc glumă sfatul pe care ni-l dă un prieten mirean, bun cunoscător al moravurilor vieții noastre publice. Ne scrie așa: „Nu mai tot strigați, nu mai trimiteți pe Arhiepiscop să intervină. Astea toate sunt fleacuri. Dați unui traficant de influință din București un mic „onorar”, să zicem 20%, cum fac pensionarii, și îndată vor fi bani. . . Nimie alta nu ajută în Sodoma noastră: sau biciul lui Hristos, sau bacșiș!”

Este o crudă ironie în scrisoarea prietenului și o adâncă durere românească. Pentru că, din nefericire, are multă dreptate. Avem informațiuni din surse de toată încrederea, cari arată că în jurul ministerului de finanțe băjbăie traficul de influință și șperțul este atotputernic. Altfel nici nu s'ar putea explica exasperantele preferințe cu cari se împart acreditivile și se plătesc salariile nu numai pe categorii de funcționari, ci și în sinul aceleiași categorii, după regiuni și județe. — Mai mult decât atâta: acest lucru îl știe și guvernul. Cu toate acestea fărădelegea continuă, spre rușinea țării.

Și spre nenorocirea ei. Căci această sfidătoare domnie a păcatului, trebuie socotită ea însăși ca un „biciu al lui Hristos”, ca un început de judecată peste țară. Toți cei buni o simt și se cutremură. — Numai „cinstita cărmuire” trece nepăsătoare înainte. Lasă putregaiul să se întindă în trupul țării și întunerecul să-i acopere față. Se pare c'a uitat cu totul răspunderea uriașă ce era în fața istoriei. Iar frica de Dumnezeu, mila de cei necăjiți și rușinarea de oameni îi este cu totul necunoscută.

Mai e mult oare până la prăpastie?

Mai multă dărnicie!

Ajutorarea celor lipsiți: datorie omenească și creștinească — Lecția Scripturii și a istoriei bisericești — Gânduri dintr'o pastorală de postul mare

(+) Vale a lacrimilor a fost lumea. Și vale a lacrimilor va fi până la sfârșitul veacurilor. Strădaniile celor buni un singur rost au, și pot să aibă: imputinarea și scărițarea suferințelor. Nici de cum însă totala lor stărpire din lumea muritorilor. Așa ceva nu mai încapă în actuala economie a mântuirii.

Rămâne, deci, datorința alinării parțiale a durerilor ce apasă pe semenii noștri. În pragul postului mare creștinesc lucru este să privim mai din aproape, în față, această mare îndatorire morală-socială. I. Preasfințitul Valeriu al Orăzii ne vine într'ajutor în adâncirea temelurilor ei prin puternica pastorală de Dumineca Vameșului și Fariseului din acest an.

* * *

Omenimea suferă cumplit. Și toate semnele arată că în loc să leșim la liman, ruimur în pejus. Crizele de tot felul se înmulțesc și cresc pe zi ce merge. Pricina? Păcătoșenia lumii de azi; răzvrătirea firului de praf, care-i omul, împotriva Făcătorului; lăpădarea legii Ziditorului. Îndeosebi neluarea în seamă a poruncii dărnicii față de Domnul și față de săracii Lui. Câți se mai gândesc, din popor și dintre preoți, la pârğa și zeciuală pretinsă de Domnul sub pedeapsa blăstămului? Lăcomia a cuprins inimile tuturor și-i face să zăgăzuiască porțile milosteniei jertfelnice. Deși Hristos Domnul n'a venit să strice această lege ci s'o deplinească. Dovadă sfatul ce-l dă tânărului cu veleități de perfecțiune: toate câte ai vinde-le și le dă săracilor; pilduirea cu bogatul îmbuibat și Lazar cel sărac; parabola cu celalalt bogat căruia-i rodise foarte țarina. Și acel strașnic: Vai vouă bogaților nemiloși!

Creștinii cei dintâi au înțeles și urmat acest imperativ al Legii. Intre ei nimeni nu era lipsit, pentru că se miluiau împrumutat. Clemente, Tertulian, Ciprian pomenească cu laudă spiritul de jertfă al coreligionarilor lor, grație cărui spirit din ofrandele credincioșilor se susțineau nu numai preoții și casele de rugăciune, ci și orfanii, văduvele, săracii, bolnavii, călătorii și cei întemnițați pentru mărturisirea Cuvântului. Rânduile cuprinse în „Corpus dreptului canonic” precum și dispoziția sinodului tridentin ce înculcă tuturor, sub urmările excomunicării, să plătiască bisericii ceea ce-i datorează, tot îndatorirea de a da mână de ajutor celor lipsiți o are în vedere. Biserica doar în toată vremea s'a dovedit a fi maică milostivă. Ea tot ce câștigă pentru filii săi câștigă, și lor le împarte ceea ce câștigă. Fiind călăuzită în această împărțire singur numai de mărimea și urgența nevoilor ce așteaptă să li-se facă față.

Idea aceasta a dărnicii în folosul fraților trebuie reînnoită și întărită în conștiințele tuturor: într'a plugarilor, a celor ce trăiesc din ostășie, din negoț ori din meserie. Lumea creștină trebuie lămurită stăruitor și respicat că se așteaptă dela ea să facă milostenie din datorie. Și cine refuză acest lucru „se năpustește asupra lucrurilor străine — vorba sf. Augustin — și dacă săracii vor muri de foame pentru că dânsul nu dă zeciuală, se va înfățișa vinovat de tot atâtea omucideri înaintea tribunalului vecinului judecător, căci a păstrat pentru sine ceea ce Domnul a hotărât pentru săraci. . . Căci tot ceea ce Dumnezeu ne-a dat peste cele de trebuință, nu ni-a dat nouă, ci mai ales a trimis prin noi, ca să se împărțesească altora; iară dacă nu dăm altora, ne însușim lucruri străine, — Preoții Domnului nu fac excepție, Dimpotrivă. Dela ei se așteaptă să premeargă și aici cu pilda, după puteri. Dela unii, omește vorbind, chiar și peste puteri.

Dacă ar fi înțeles și urmat acest precept al carității și justiției, s'ar înmulți fericirea vremelnică și s'ar asigura fericirea veșnică a dăruitorilor. Totodată s'ar imputina și ar scădea și mizeriile ce macină pe atâția desmoșteniți ai sorții. Cum zice înaltul Ierarh orădan: „Dacă ar căuta fiecare creștin, ca cel puțin din atâtea cât îi este poruncit, să facă bine celor lipsiți, nu ar fi atâția cari nu au cu ce să-și aline foamea; nu ar fi atâția cari pe acest ger cumplit, în sensul cel mai strict al cuvântului, au înghețat de frig; nu ar fi atâția copilași nevinovați cari mor înainte de vreme din cauza mizeriei, și nu ar fi atâția bolnavi cari, fără a primi un cuvânt de mângâiere, se sbat, în dureri cumplite pe patul suferinței lor”. Dar nu se face nici puținul așteptat. Și de aceea se varsă pârăle de lacrimi și nu se prea află cine să le usuce. — Ceea ce să nu mai fie.

* * *

Cuvântul Preasfințitului Valeriu se îndreaptă tuturor: țărănilor, comercianților, meseriașilor, întreprinzătorilor, profesorilor, funcționarilor și părinților. Să dele toți din ceea ce au: din rodul țarinilor, din comorile minții lor, din câștigul palmelor. Cu inimă veselă, în spiritul jertfei aduse cu drag, propter conscientiam et Dei amorem. Loc de cinste revenind rodul coapselor: pruncilor oferți pentru slujba Domnului în preoție ori călugărie. — Cine are urechi de auzit, să auză! Cu cât mai mulți cei ce aud, cu atât mai bine. Vremea de sfântă reculegere a postului mare în care intrăm e prilej prielnic pentru a începe să facem Domnul.

Bolșevicii și Papa. În ghirlanda omagiiilor prezintate de întreaga lume de bun simț Preafericitului Părinte, când cu împlinirea celor zece ani de pontificat extraordinar de rodnic, își are floarea sa omagială și cel mai înverșunat dușman al creștinismului în general și al papalității în special: bolșevismul. Numărul 12, pagina 10 a periodicului lunar „Bezbojnik”, organul științific al centralei asociațiilor ruse ateiste, nu face secret din respectul ce poartă, vrând-nevrând, Pontificelui roman. Se scrie acolo:

„Înainte de toate trebuie scoasă în relief surprinzătoarea activitate a acestui Cap al bisericii. În decursul celor din urmă doi ani a publicat o întreagă serie de așa zise enciclice cari se referesc aproape la toate chestiunile sociale de cel mai actual interes. Astfel Capul catolicismului a vorbit despre educația tinerimii, căsătorie, poblema muncitorească și socialism, criza mondială și șomaj. Sforțările depuse de Piu XI nu se gată însă cu atâta în răstimpul acestui ultim period. Ajunge să aruncăm o privire asupra lui „Osservatore Romano”, organul Vaticanului, pentruca să ne convingem de activitatea febrilă a persoanei acesteia înaintate în vârstă care lucrează într-o măsură cu totul nepotrivită anilor săi. Mai mult: Piu XI se folosește de radio pentru a vorbi „Urbei” și „Universului”. Rar trece, apoi, săptămână fără să primească delegații pii ce vin din toate părțile lumii. În mare parte acestea se compun din muncitori ce fac parte din organizații creștine, asociații profesionale etc. Fiecare din aceste visite e însoțită de câte o cuvântare a Papii, care slujește drept semnal și advertisement pentru catolicii din toată lumea.”

Mărturisirea aceasta loială le servește spre cinste intelectualilor dela numita revistă. Arată că nu sunt atât de orbiți de ură încât să nu mai vadă și să nu recunoască valoarea ce reprezintă munca unui bărbat ca Piu XI chiar și când acel bărbat e Capul celei mai urgente instituții în ochii lor: a bisericii lui Hristos. — Cât ar putea învăța dela acești dușmani pe față ai Crucii atâția mici și mari, sfințiți și preasfințiți slujitori ai altarelor ortodoxe creștine române!

Di Iorga despre primatul papal. În discursul rostit la Senat cu ocaziunea discuției asupra „Statului Catolic” (șed. d. 12 Febr. 1932), dl Nic. Iorga, după „Monitorul Oficial” d. 25 Febr. 1932 p. 765, apărând punctul de vedere al guvernului de a se pune în legătură cu sf. Scaun pe chestia discutată, a spus:

„... Eu unul am făcut tot ce se poate, ca să se ajungă la legătura legală cu Sf. Scaun. Atunci m'am gândit: în ce privește canonicitatea („Statului Cat.”, bineînțeles!), de ce n'am întreba sf. Scaun? Sf. Scaun ne poate da un sfat bun. Nu numai atât; dacă Episcopul dela Roma s'a ridicat în cursul secolelor la importanța ecumenică mondială, nu în sens constantinopolitan, ci în vechiul sens al cuvântului, aceasta se datorește faptului, că *toată lumea, când a fost chestie de dogmatică, când a fost chestie de canoane, s'a adresat la Roma.*

Roma fiind izvorul singur de autenticitate. Printr'aceasta s'a ajuns dela modestul episcop de Roma, la șeful atât de puternic al întregii biserici occidentale, cu atâtea ramificații în lumea întreagă.”

Constatăm și de data asta că d. Iorga, când vrea, vede adevărul și îl mărturisește fără încunjur. Fie vorba chiar și de Papa și de drepturile lui juridico-dogmatice. Ce providențială misiune ar îndeplini Dsa, continuând pe această cale de dascăl luminat și nepreocupat!

Separarea Bisericii de Stat

— O întâmpinare —

Ocupându-se de „Pensionarea preoților” în Nr. 9 din 27 Februarie a. c. al acestei foi, păr. Oct. Popa scapă, deși numai în treacăt, vorba că „gogorița cu separarea Bisericii de Stat să nu se mai amintească; aceasta eventual va veni, dar în România avem motive să credem că va veni mai târziu”. — Adecă: tot va veni!

Trist! Și e și mai trist că chiar preoți-profesori, atât de distinși ca păr. Popa, se impacă cu această gogoriță, propunând doar unele mijloace pentru preîntâmpinarea răului fatal ce va veni. Nimic de zis la mijloacele preconizate, dar avem nesfârșit de multe de obiectat la gogorița pe care totuși o admite.

Având atât Biserica cât și Statul, amândouă societăți perfecte în feiul lor, aceiași membri, e firesc să colaboreze, să meargă mână'n mână sprijinindu-se, nu să se separe. După aproape trei sute de ani de persecuții cumplite acesta e adevărul ce se desprinde din edictul dela Milano (313) al lui Constantin cel Mare.

Adevărul acesta e și mai limpede formulat de Teodosie cel Mare (379—95), care decretază creștinismul religie de Stat, precum și de Iustinian (527—65), care nu numai că atribue aceeași valoare canoanelor cași legilor civile, dar ia diferite măsuri contra ereticilor și a schismaticilor. Această legislație e în vigoare în tot evul mediu. Carol cel Mare pedepși în 801 pe cei răsvrâțiți împotriva papii dela Roma, găsindu-i vinovați de „lesè-majestate”. Ce a făcut Reforma religioasă a sec. XVI și Revoluția Franceză a sec. XVIII, o știm. După reintroducerea literaturii, mai apoi a filozofiei, a religiei și a politicii păgâne, acum vor să introducă societatea păgână: omul fără „spectrul conștiinței”, al „păcatului” și al „răspunderii” înaintea Eternului Judecător; omul „senin”, neturburat în satisfacerea instinctelor sale animalice: omul sadea. Isprăvile acestuia se cunosc: teroarea, ghilotina, războaiele. De aceea la 1815 din Parisul care decretase înaintea Moscovei ateismul ca religie de Stat, puterile din „alianța sfântă” (Austria, Prusia și Rusia) țin să amintească popoarelor de suveranul suveranilor, Isus Hristos, de legea și de poruncile Lui. După atrocitățile revoluționarilor și ale tăciunarilor atâtor războaie napoleoniene, reprezentanții celor trei puteri își dau bine seama că Statul nu poate fi fără religie. Aceasta e temelia Sa. Înălțurând această temelie, adecă puterea divină, cum învăță credința creștină, renunță la dreptul de a porunci și desleagă, în acelaș timp, pe cetățeni de datoria de a asculta. Urmarea? Disoluție totală!

Iată, consecințele nefaste ale separării, ori mai ales ale prigonirii Bisericii de către stat! Și această disoluție s'o preconizăm ca posibilă într'un viitor, fie cât de îndepărtat, pentru noul nostru Stat, întregit cu atâtea jertfe? Și cine? Impreună slujitorii la acelaș altar al credinței, la care s'au închinat pe vremuri

Foia „Unirii”

Impărăția lui Dumnezeu pe pământ

de P. Dr. Dominic Neculăș
franciscan

Hristos a adus cu prisosință lumină, învățături și precepte, în tot timpul vieții sale pământene, dar mai ales în cei trei ani de viață publică. Și pentru ca aportul legațiunii sale în folosul omenirii să fie temeinic, întreaga sa misiune și-a îndreptat-o spre anunțarea și întemeierea împărăției Dumnezeu, sau a împărăției cerurilor între oameni. Cuvintele înaintemergătorului Ioan El și le-a însușit: „faceți pocință, căci se apropie împărăția cerurilor” (Mat. 3. 2). Ba mai mult: pe când Ioan anunță ca apropiată o asemenea Impărăție, El o declară sosită: „Impărăția lui Dumnezeu întru voi este” (Luca 17—21).

Deoarece însă Hristos nu era să rămână pe pământ, ca să conducă în persoană pe oameni, se pune întrebarea: în ce mod și după ce normă se vor folosi oamenii de învățăturile Lui? Sau cu alte cuvinte: în ce stă Impărăția înființată de El pe pământ?

Nu încapе îndoială, că Hristos putea să găsească diferite căi spre acest scop. E întrebare totuși, ce cale a ales de fapt. După cum

rezultă din Evanghelie, El a ales înființarea Bisericii sale, a unei asociații, a unei tovarășii, bine organizate, desăvârșite, cu statute clare și cu conducere sigură și văzută.

I.

1. *Diferite teorii.* Acest fapt, ce e în strânsă legătură cu misiunea lui Hristos pe pământ, n'a scăpat din vedere, mai ales liberțugetătorilor vechi și moderni, cari, de aceea tocmai, s'au străduit fel și chip să explice esența unei asemenea organizații a lui Hristos. Criticii raționaliști se opintesc a demonstra, că Biserica, așa cum se află istoricește în al doilea secol, nu a fost o instituțiune direct și imediat alcătuită de Hristos, ci a fost numai un „*produs omenesc*”, o așezare necesară din experiența religioasă după principiile lăsate de Isus Hristos.

Protestantismul pune în discuție nu Biserica însăși, întru cât e întemeiată de Hristos, ci prerogativele ei esențiale, adecă ierarhia și mai cu seamă puterea universală în căpetenia sa Petru.

Acelaș drum îl ține biserica ortodoxă orientală, căci se inspiră din duhul protestantic.

Raționalismul, conform spiritului său de examinare liberă a toate, a mers cu discuția și mai departe. A pus în discuție, dacă Hristos a vrut ori ba să înființeze o societate văzută prin înființarea împărăției sale; o societate organizată

cu ierarhie? Aducând în chestiune această presemnată problemă religioasă, pentru raționaliști răspunsul *apriori* era, că nu a înființat o societate ierarhică, ci sau numai o *Impărăție launtrică*, a sufletului, în care se experimentează stăpânirea paternității dumnezeiești: sau o Impărăție eshatologică.

Așa au susținut și susțin mulți moderniști, Harnack și Sabatier. *Alfred Loisy* (în *Quelques lettres* pag. 237) zice: „Eu tăgăduesc, că Isus Hristos, vorbind la drept, a înființat o Biserică, cu organe proprii de guvernare și cu un anumit cult, deoarece textele, interpretate după înțeles și după garanțiile ce le oferă istoricului, învoiesc a afirma că Hristos n'a făcut altceva până la încheierea misiunii sale, decât să anunțe venirea apropiată a Impărăției cerurilor.”

Cam pe aceeaș pantă merg și cele ce le scrie un oarecare Nicolae *Arseniev* în „Biserica răsăriteană” (tradusă de Tit Simedrea, Arhiepiscop vicar. Editura „Cartea Românească” Colecția Gândirea din 1929, (p. 115 etc.). „Biserica, zice acest autor, e comunitatea în care toți se roagă unii pentru alții... Marea unitate a Bisericii nu e ceva formal și de autoritate. Ea nu trebuie să fie înțeleasă ca o putere, care leagă în mod formal, care se exprimă în formule juridice. Biserica răsăriteană nu cunoaște nici un alt cap, decât pe singurul cap al trupului mistic, pe Hristos: El este *Κεφαλή Θεμέλιον*. Ea nici nu

Micu, Șincal, P. Malor ș. a.? Ș'aceasta de ce? Fiindcă loa masonică vrea așa? Adecă ar vrea să scape de toate sarcinile ce i-le impune regimul concordatar, regimul înțelegerii ce trebuie să aibă cu Biserica, dar s'o despoale în acelaș timp de toate drepturile ce aceasta are către Stat, neplătindu-i sumele datorite cu anii? Cum rămânem cu simțământul religios înăscut al poporului nostru, plămădit în forma creștină, odată cu naționalitatea sa? Și ce ne facem și cu lozinca dinastiei noastre: „Nimic fără Dumnezeu”? Renunțăm la toate fără luptă, fără sbucium, fără frământare, numai fiindcă cutare găgăuță își profanează catedra de drept canonic, pledând chiar în lecția inaugurală pentru separarea Bisericii de Stat? Nu e mai curând cazul să înceapă preoșimea o campanie de lămurire prin graiu viu și prin scris asupra acestei vitale probleme și să pornească o acțiune de purificare a putregalurilor ce plutesc momentan deasupra apelor vieții publice românești? — Să luăm aminte.

Ion Ceparu

Din necazurile „Astrei”. Dela o vreme, biata „Astra” nu mai are zile bune. Buclucurile și durerile se țin de ea ca scaiul de oaie. Nu-i destul că bătrâneța și sărăcia o fac să stea închisă în casă așteptând zile mai bune. Tot mereu se ridică glasuri indiscrete cari cearcă să compromită și tradiționala încredere în corectitatea gospodăriei sale financiare.

În zilele din urmă a fost atacată, în deosebi, pe chestiunea *loteriei*, din care s'ar fi încasat milioane multe, soarta cărora a rămas învăluită în mister. — Conducerea „Astrei” se vede nevoită, acum, să dea un nou comunicat spre a lămuri opinia publică. Arată limpede, că „Astra” n'a fost păgubită cu nimic din pomenita afacere. Câștigul curat realizat, în suma de aproape o jumătate milion, s'a vărsat în casa ei. Totuși, pentru a tăia posibilitatea oricăror bănuiele și bârfeli pentru viitor, a cerut și guvernului un nou control al întregii gestiuni financiare. Și tot pentru limpezirea acesteia, comitetul chemat în ședință plenară pe ziua de 12 l. c. se va gândi la o eventuală adunare generală extraordinară.

Fără îndoială, campaniile duse împotriva „Astrei” nu folosesc nimănui: nici binelui obștesc, nici instituțiunii. Și, întrucât ele sunt

cunoaște vreo autoritate formală și juridică. Hristos, Apostolii, Soboarele Bisericii, nu sunt de fel pentru ea „autoritatea” cutare. Nu de autoritate e vorba, ci de un nesfârșit curent de viață harică, care vine dela Hristos, și'n care fiecare e purtat ca o picătură, ca undă. Unde e prin urmare criteriul de adevăr pentru Biserică? Nu există criteriu exterior, absolut al adevărului. Singurul criteriu absolut este mărturia Duhului, locuitor în Biserică, acela cunoaște adevărul. Biserica și mădulările ei cunosc, prin cunoașterea intimă a credinții, în unitatea și nemutalitatea Duhului său, care este Duhul lui Dumnezeu. De aceea, tot celce crede cunoaște adevărul. În acestea rânduri și în cele ce urmează pe paginile lucrării zisului autor e cel mai pur spirit modernistic-raționalist.

Toate aceste teorii au efectul de a distruge Biserica lui Hristos, tăgăduindu-i originea ei dumnezească, superioritatea ei, cu cele mai sublime prerogative, cari fac, din ea o societate, unică în felul ei, deosebită și superioară tuturor celorlalte, chiar și statului sub orice formă de guvern. Aceste teorii acuză Biserica catolică de pretențiuni neintemeiate, de pretențiuni uzurpate în decursul veacurilor, de arserțiuni contrare lucrării adevărate și originale a lui Hristos.

și fără temei, sunt cu totul condamnabile. Mai ales că au aerul de-a arunca asupra comitetului central vini și bănuiele născocite. — „Astra” are nevoie de o regenerare. Dar ea nu pe această cale de discreditare nejustificată poate veni. Acela, cari se laudă că o au dragă, ar trebui să muncească pozitiv pentru ea, nu împotriva ei. Ca să nu se poată zice că sunt inspirați de duhul negațiunii.

Bilanț dureros

Noi preoșii cu dor am dorit cu toții înfăptuirea visului străvechiu: România Mare. Și cu dragoste nețarmurită privim încheierea ei, urmărind desvoltarea ei, ne gândim la viitorul ei. Ce a făcut preoșimea română pentru izbânda ideii naționale, spune acum și va spune totdeauna, cu admirație, istoria. Din această parte avem cu ce ne mândri și mângăia. Îndeosebi preoșimea unită, din rândurile căreia s'au ridicat atâția mucenici și apostoli ai acestei idei. N'avem însă pricină de bucurie din altă parte: din partea recunoștinței meritate. Tratatamentul la care suntem supuși de mai bine de 13 ani, cu îngrămădirea lui de jigniri și nedreptăți deadreptul intenționate, ori prevăzute dar neimpedecate de cei ce drept și putere au să ne cruțe de așa ceva, e din cele mai neașteptate și desolante. Un mic, fie și inconplect, bilanț ne va convinge.

„*Profit*”: Răpirea școalei confesionale; instrucția imbibată de idei necreștine în școalele secundare; batjocorirea bisericii noastre cu preterarea ei din prilejul serbărilor naționale, ucaze speciale aranjând umilitor pentru noi participarea autorităților la sfintele slujbe; plasări de oficanți aleși pe sprânceană după indicații proselitiste tip sibian; cumpărare de suflete prin mijlocirea instituțiilor de stat (reforma agrară, regia monopolurilor); răpiri de biserici, bombe puse lăcașurilor sfinte; disciplină și moral scăzut între enoriași în urma „apostoliei” desmățate a vânătorilor de conștiințe cu brevet dominant; lectical, stole, clăci, — mai zică și altul; salar: ad Kalendas graecas; clerul însuși pulverizat în felurite partide și împărechiat.

„*Pierderi*”: 99% energie consumată în lupta cu mizeriile de tot felul; convingerea amară că toate jertfele trecutului au rodit numai altora: dominanților și străinilor, mai bine retribuți ca noi; constatarea că după ce am trecut biruitori prin răboiul împotriva celor ce volau să ne stârplască limba, acum suntem în plin răboi împotriva „fraților”, ce voiesc să ne ucidă sufletul, sfânta noastră credință, — pagube enorme pentru orice cap cugetător. La care să se mai adaugă și paguba desnădejdiei de a mai ieși la liman pe calea frățestei înțelegeri cu vrăjmașii de acum, mai ilotali ca cei de odinioară.

„*Incheiere*”: Să ne înmulțim rezervele de idealism și să purtăm cu însuflețire potențată lupta sfântă în care suntem angajați. Cu noi este Domnul! Acest lucru va trebui să-l înțeleagă și cei ce ne urăsc și va trebui să se plece. Pierderile toate se pot întoarce în câștig, și se vor întoarce, întru cât clătinarea momentului nu ne descurajază ci dimpotrivă ne întefește la rezistență dâră și la acțiune conștie, solidară, unitară și consecventă.

Așteptăm omul care să coordoneze toate forțele vii ale bisericii noastre, să le pună într'un front unic, și îl vom urma cu toții pe calea luptei deschise, nu pe serpentinele parlamentărilor dovedite simple iluzii în lumea concepțiilor bizantine ce stăpânesc la noi. (Pr. Petru Chișvași).

Pentru ziua durerii. Păr. prot. D. Cionca ne vestește, că planul înfilțării „Asociațiunii de înmormântare din eparhia Maramureșului”, despre care s'a mai vorbit în „Unirea”, e pe drumul înfăptuirii. Păr. episcop eparhial a trimis proiectul inițiatorilor tuturor protopopilor diecezei, spre a fi discutat în sinoadele protopopești de primăvară. Dela hotărârile acestor adunări depinde soarta proiectului.

Nimic de adaogat la această veste. Așteptăm și noi cuvântul celor interesați. Și mai ales: fapta. Într'o formă, ori în alta, după acest plan ori după cel ar păr. Bota, numai să se facă ceva. Necazul cere, să nu mai amânăm nici o clipă. Chiar dacă chestiunea pensiunilor preoștești ar fi rezolvată norocos, precum nu-i, un ajutor imediat, la ziua morții, trebuie socotit nu numai o binefacere, ci o necesitate cu atât mai ardentă, cu cât mai rele și mai nesigure sunt zilele.

Noi, de sigur, n'am trece ușor peste proiectul păr. Bota pe motiv, că celalalt e mai simplu și mai fără risc. Fiindcă, în schimb este, se pare, ceva mai împovorator ca sume de plătit. În plus, proiectul păr. Bota are darul, de-a putea servi de temel unei înfăpturi mai largi, asupra căreia ar ține mereu trează atențiunea tuturor.

Oricare ar fi însă cuvântul preoșimii, noi vom aplauda din tot sufletul trecerea la faptă. Și am avea deosebită bucurie, dacă cea mai tânără eparhie a noastră, s'ar arăta cea mai harnică la realizarea acestui gând bun.

Știri mărunte

Din roadele AGRU-lui. Câmpul doarme dus, sub țolu-i de zăpadă. Numai AGRU-1 Domnului e harnic, în plină activitate. Premerge cu pilda capitala, unde ține mereu însuflețirea. Seria șezătorilor creștine continuă, cu statornică participare a mulțimei credincioșilor. — La cea din urmă, Dumineca trecută, ținută în sala Tomis, în prezența dlui ministru Dr. Valeriu Pop, a cântat armonii cerești corul bis. Chișu. Directorul nostru Dr. Aug. Popa, a fixat apoi, într'o conferință ascultată cu mult interes »câteva orientări creștine în haosul social«, răzimate pe enciclica »Quadragesimo anno«. — Reușita de până acum justifică gândul conducătorilor de-a continua. Și chiar de a ieși cu ele mai la larg, în Ateneu, cum e plănuit. — Ajute Dumnezeu!

Convertiri răsunătoare. S'au întâmplat în lumea jurnalistică engleză. E vorba de W. R. Titterton, colaborator al multor ziare de frunte, care a trecut la catolicism în urma inițierii sale în lumea de idei și de acțiune a catolicismului din partea vestitului publicist G. K. Chesterton, convertit și el. Aceeași cale a urmat-o și confratele acestora întru literatură: Claudiu Fisher. — Fericită țară și fericit popor ai cărui făuritori de opinie publică au atât de serioase preocupări de ordin moral-spiritual și au și tăria de suflet de a îmbrățișa adevărul cunoscut și recunoscut fără teamă și fără a lua în seamă alte considerații decât acele ale conștiinței proprii, purificate în focul harului.

În fruntea oișelor stoarse de foame. Washingtonul a fost teatrul unei drame nemai-pomenite: 25.000 de șomeri, în lung convoiu rupt de oboseala drumului făcut pe jos tocmai din statele Pennsylvaniei, Ohio și Virginia, au defilat, demonstrând, în fața Casei Albe, sub conducerea preotului catolic James R. Cox din Pittsburgh. Cam a treia parte din participanți erau catolici. În decursul marșului spre Washington preotului Cox i-s'a mai alăturat un preot catolic. La liturghiile celebrate de ei în cale au asistat muncitorii cu miile. Petiția în-

manuată de pâr. Cox președintelui Hoover și câte unui membru de al Senatului și de al Camerei precizează doleanțele șomerilor: Dintr'un împrumut de stat de 5 miliarde dollari să fie finanțate o serie de lucrări publice (clădiri de case, construire de drumuri, ridicare de spitale pe circumscripții; canalizări etc.), și să fie date de urgență ajutoare pentru procurarea articlilor de prima necesitate (hrană, haine și locuință) pentru bieții muncitori fără ocupație. Spre acest scop să fie urcate impozitele pe venite, moșteniri și donațiuni, și să fie pârținită în chip deosebit agricultura. (De notat că propunerile petiției acesteia reoglianesc întru totul ideile prof. de sociologie A. Ryan din Washington, preot catolic și acesta, ca pâr. Cox, conducătorul coloanelor de muncitori, a căror glas s'a făcut adresându-se președintelui Statelor Unite: »Dreptul la lucru e un drept dat de Dumnezeu și îl pretindem și dela președintele și congresul Statelor Unite americane«. — Așa le stă bine slujitorilor altarului: să pășiască demn, hotărît, fără frică, pentru drepturile turmei necăjite, folosind consecvent, toate mijloacele legale, pentru binele nu numai moral, dar și material, de care n'au parte, deși li-se cuvine ca cetățeni și ca oameni.

Sectele religioase din Basarabia.

Pravoslaviei basarabene li pricinuesc, pe drept cuvânt, mare bătaie de cap sectele încuibate acolo mai de mult ori mai de curând. După o statistică recentă în cele 9 județe ale acestei provincii lipevenii numără 43.200 suflete cu 46 biserici, având drept conducător sufletească pe Pafnutie din Ismail, subordonatul mitropoliei dela Fântâna Albă din Bucovina. Rascolnicii sunt reprezentați și ei prin grupurile din jud. Soroca. Așiderea și rătăcirea stundistă, care nu respectă crucea, icoanele și sărbătorile ortodoxe, afară de Crăciun și prima zi de Paști, își are aderenții săi. La fel cu molocanii mâncători de lapte în zilele de post (moloca = lapte, rusește) cari au 18 case de rugăciuni în sudul Basarabiei, case unde trag să se închine numai Tatălui și Fiului, cu eschiderea sf. Duh, cele vre-o 1000 de familii ce mărturisesc această erezie. Baptistii, de sine înțeles, nu lipsesc nici ei din flora fertilității sol al pravoslaviei de peste Prut. Și nici alte floricele de acestea. — Dar unde s'ar și putea simți acasă surorile mici, dacă nu la surata, mai mare?

Locale. Dumineca viitoare, întâia din Paresimi, va predica în catedrală pâr. Iuliu Maior, dir. școlii comerciale de băeți.

— Despărțământul Blaj al Astei Culturale și-a început Dumineca trecută seria conferințelor pentru intelectuali. În sala de gimnastică a liceului de băeți, și în fața unui public extrem de numeros, fostul profesor al școlilor noastre, d. Dr. Alexandru Borza, acum prof. universitar la Cluj, o somitate mondială în botanică și-a desvoltat, cu amănunte peste așteptare de bogate, tema anunțată: *Grădina botanică din Blaj*. Făcând istoricul acestui fel de grădini, începând cu antichitatea greacă și până azi, conferențiarul reliefează cu îndreptățită mândrie că în Europa cea dintâi atare școală e cea a Blajului nostru, grație începuturilor modeste făcute acum o jumătate de veac, de pâr. ieromonah Damian E. Domșa, stăruințelor regretatului Alex. Uilăcanu și muncii pricepute a celor ce i-au urmat: pâr. Ambrosiu Chețianu, apoi conferențiarul, și actualul profesor de botanică, pâr. Ion Pop-Câmpeanu. Proiecțiunile luminoase ce au urmat conferinței au fost o fericită întregire în chipuri a celor spuse cu graiul. — Cuvintele de mulțumită ale pâr. vicar A. Chețianu au fost expresia simțimentelor întregii asistențe.

Francmasonii în Spania. Dintre 450 de deputați spanioli, 182 sunt francmasoni, adică dușmii înverșunați ai Bisericii. Nu trebuie deci

să ne mirăm dacă în Spania Biserica este prigonită, un episcop și câțiva preoți uciși. Nici nu trebuie să ne mirăm dacă unii episcopi au fost izgoniți, multe biserici arse, multe mănăstiri distruse (nimicindu-se astfel o sumedenie de capodopere), dacă școlile și cimitirele au fost laicizate, iar călugării și călugărițele izgoniți din țara unde au lucrat atât de mult în învățământul primar, secundar și superior pentru creșterea și educarea tinerimii, pentru ușurarea mizeriilor omenești și pentru ridicarea masselor pradă scufundării într'un materialism înspăimântător. — Pentru bunăstarea bisericii din Spania, Domnului să ne rugăm (atr.).

Neamul poleac neam prolific. Recensământul din 1931 al populației polone a fost o surpriză îmbucurătoare pentru toți patrioții îngrijați de viitorul reînviatului țării a lui Kosciusko. Datele statistice arată: 32.197.000, adică o creștere de 5.000.000 în cei 10 ani din urmă. Urcarea numerică a populației s'a întâmplat pe toată linia: la orașe ca la sate. Polonia are azi 11 orașe cu peste 100.000 locuitori (în 1921 erau numai 6). Creșterea unora e deadreptul uimitoare. Așa de ex. Gdynia față de cele 3200 suflete din 1921 arăta anul trecut 30.000 cetățeni. Cei 1.778.000 locuitori ai Varșoviei dovedesc și ei o creștere de 25,8% față de starea de acum 10 ani. — Teoria lui Malthus aci nu prea prinde, cu toate că mijloacele de traiu nu prea abundează. E ascultată însă învățătura bisericii catolice într'adevăr dominantă prin spiritul său viu, nu numai prin ucaze oficiale.

Drum de sticlă. Nu-i glumă de fel. »Le Journal« scrie că s'a încercat cu toată seriozitatea, în Cehoslovacia, construirea unui atare drum. Proba s'a făcut pe o distanță de 1/2 km. Lucrarea, în sine, consistă în vărsarea unui strat gros de cement amestecat cu prav de sticlă peste substratul, încă umed, de beton. Specialiștii spun că încercarea a succedat splendid. Drumul de sticlă are avantajul că în 2—3 zile e uscat gata și poate fi trecut în folosință, câtă vreme uscarea celui de beton necesită 28 zile. — Mai știi: atâtea drumuri cu hopuri de pela noi nu sunt lăsate în voia întâmplării tocmai în vederea învâlișului de sticlă ce le pregătește, în taină, viitorul?

† **Aristide Briand.** Cu moartea acestui politician întâmplată la 7 Febr. c., Franța pierde un strălucit talent de tribună, lumea un utopist, noi un prieten devotat, indiferent din ce motive. Cariera politică și-o începe de tânăr, în urma eschiderii sale din baroul advocaților de Nantes. O vreme a făcut pe redactorul ziarului socialist »La Lanterne«. La vârsta de 40 ani e deputat. În 1906 e ministru în guvernul Sarrien. El aplică legea separației bisericii de stat. Deatunci încoace a mai fost de 22 ori ministru și de 12 ori primministru. După războiu a stăruit mult ca țara sa să reia legăturile întrerupte cu Vaticanul. Stăruință isbutită. Biserica Franței li este recunoscătoare pentru aceasta; ceremonia religioasă a înmormântării a săvârșit-o însuși cardinalul-arhiepiscop al Parisului. — Biserica l-a iertat. De l-ar ierta și Dumnezeu!

† **Dr. Nicolae Șerban de Volla,** avocat, în Făgăraș, a trecut la cele veșnice în 1 Martie c. la vârsta de 67 de ani. Ardealul românesc, a cărui cauză a apărat-o cu demnitate în parlamentul maghiar și pe care l'a reprezentat cu cinste și în camera și senatul român, li va păstra pomenirea cu drag. — Fie-i partea cu dreptii!

† **Văd. Ana Moldovan născ. Totolan,** a adormit într'un Domn Vineri, în 26 Febr. c. la Ciunga, în vârstă de 75 ani. Pâr. Basil Moldovan, paroh și protop. on. — căruia și pe această cale li transmitem condoleanțele noastre, — deplânge în răposata pe scumpa sa mamă. — Odihnească în pace!

P. Reghin. După informațiunile noastre, Regulamentul AGRU-lui se dă la tipar încă în cursul săptămânii. De sigur se vor lua măsuri să se trimită în toate părțile cât mai curând. Ceice doresc un număr mai mare de exemplare nu fac rău dacă scriu de pe acuma Comitetului Central (Cluj, Str. N. Iorga 6).

B. Cluj. Toată acțiunea poetico-politică a dlui Goga ne pare »mult sgomot pentru nimic«. Partidul poporului a fost și până acum un partid fără popor. De acum se vor împărți în două și domni cari li alcătuiau cadrele, în așteptarea fericitoare a puterii necredincioase. Cu atât mai rău pentru ei. Și cu atât mai bine pentru țară, care are în aceste zile de necaz un mic divertisment. — Nu putem lua tragic nici declarațiile dlui Goga dela Sibiu. Norocoase nu au fost, de sigur. A stărni atâtea valvă, pentruca țara »s'a aleagă între Carol II și Stalin«, este adevărată jignire la adresa Regelui și o prezentare cu totul falsă a stărilor din țară unde, slavă Domnului, nu-i vorbă de domnia lui Stalin și Coroană n'are nevoie de înființarea unor partide speciale, cari să o susțină, ea fiind răzimată pe dragostea și încrederea tuturor. — Dar, fiți liniștiți. Știe și străinătatea interpreta lozincile aspiranților la șefii de partide. Mai ales dacă sunt și poeți!

I. Sibiu. Vom face, evident, un mic comentariu la isprava, atât de ortodoxă și neaoș bizantină, a lui taica Lupaș. Așteptăm însă, o săptămână, înaltele judecăți ale »Telegrafului«, care va găsi vinovat, și de astădată, pe ... papa dela Roma. — Atâtea putem spune de pe-acuma: cuviosul este victima unei răsunări a duhului lui Șaguna. Acesta nu îngăduie, anume, ca anteprenorul comercializării memoriei marelui arhieru să se apuce și de alte samsarlăcuri istorice. De aceea l'a făcut de răs și de ocară acum mai dihai decât cu povestea »siringilor«. Și nu va avea pace până nu se va resemna să rămână, întreg și toată viața, la adevăratul și unicul său rost: Șaguna!

Arendare

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în comuna Blaj, se dă în arendă localul »CENTRAL« situat în strada Regina Maria colț cu str. Regele Ferdinand, în actuala piață, constatator din cafenea, restaurant, hotel cu 8 camere, terasă, pivniță, toate având aranjamentul necesar, conform inventarului aflător la Banca »Patria« — Blaj.

Condițiunile de arendare sunt: arendașul va plăti o chirie lunară după învoială și toate impozitele către Stat, județ și comună. Obiectele cuprinse în inventar, în caz de lipsă, vor fi întregite de arendaș, iară cele ce se vor strica în timpul arendeii se vor complecta de acesta, proprietatea lor rămânând a băncei.

Ofertele se vor înainta până la data de 20 III. 1932 la adresa:

Banca »Patria«,
Blaj, jud. T-mică

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, executate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

2-7 909